

ket indebærer, at der yderst sjældent opstår egentlige tvister om, hvorvidt et ægteskab skal bringes til ophør. Det gælder også i tilfælde, hvor en af de umiddelbare skilsmissegrunde – langt hyppigst utroskab – påberåbes, idet beviset herfor er en erklæring fra tredjemand eller en partsforklaring i retten. Betydningen af de vilkår, der skal være enighed om for at få separation eller skilsmisse ved bevilling, er mindsket. Som følge af den almindelige samfundsudvikling og de ændrede familiemønstre er det sjældnere end tidligere, at en af ægtefællerne anmoder om underholdsbidrag. Heller ikke vilkårene om, hvem der skal fortsætte lejelejligheden, eller om der skal betales et kompensationsbeløb i tilfælde af særeje, påberåbes særlig hyppigt. Traditionelt antages det, at omkring 90% af alle separationer og skilsmisser meddeles administrativt ved bevilling udstedt af statsamtet, hvilket som nævnt kræver enighed også om vilkårene. Den seneste udvikling, som følge af regelforenklingen i 2004, er, at vilkårsforhandlingen, der hidtil har været obligatorisk for at opnå separation eller skilsmisse ved bevilling, nu kan fravælges, hvis ægtefællerne er enige om det.

Der henvises til afsnit 3 i arbejdsgruppens redegørelse om bl.a. antallet af sager om separation og skilsmisse samt om forældremyndighed.

Der er løbende sket en udvikling med hensyn til samfundets bestræbelser på at forlige parterne i de familieretlige sager. I 1985 indførtes en pligt for statsamtene til at tilbyde børnesagkyndig rådgivning ved uenighed om forældremyndighed og samvær. Siden 2001 år har statsamtene derudover kunnet tilbyde forældre konfliktmægling. Domstolene har indledt forsøg med retsmægling, og advokaterne har uddannet mediatorer. I dag er en opfattelse af, at parterne i familieretlige sager selv rummer de bedste løsninger på deres uenigheder, fremherskende, ligesom et bærende synspunkt er, at ansvaret for afklaring af uenigheder om f.eks. børnenes fremtid primært er forældrenes. Samfundets rolle bliver således i videre omfang at tilbyde parterne redskaber, der kan hjælpe dem til at løse deres uenigheder i mindelighed.

Den indgåede aftale om en strukturreform på det familieretlige område skal også ses i lyset af nyere familieretlige reformer, hvor tendensen med lidt varierende begrundelser har været, at alle sager begynder i statsamtene og i de fleste tilfælde færdigbehandles der, mens kun et mindre antal sager indbringes for retten med henblik på afgørelse af en tvist ved dom. Det gælder for værgemålsreformen, der blev gennemført i 1997. Forud herfor blev alle umyndiggørelsessager behandlet af domstolene. Bl.a. efter undersøgelser, der viste, at domstolene afgjorde de fleste sager på skrift-

ligt grundlag, indførtes en ordning, hvorefter de fleste værgemålssager afgøres af statsamtet. Kun hvis statsamtet finder det betænkeligt at behandle sagen administrativt, herunder navnlig fordi der protesteres mod værgemålet, indbringes sagen for retten, se betænkning nr. 1247/1993 om værgemål og afsnit 2.5.1 i arbejdsgruppens redegørelse. En tilsvarende ordning er indført med hensyn til faderskabssager, jf. børneloven, der trådte i kraft i 2002, se betænkning nr. 1350/1997 om børns retsstilling og afsnit 2.5.2 i arbejdsgruppens redegørelse. Ved at lade alle faderskabssager begynde i statsamtet opnås navnlig, at statsamtet kan tilvejebringe de nødvendige oplysninger, at alle ukomplicerede sager kan afsluttes hurtigt ved anerkendelse af faderskabet for statsamtet, at statsamtet – hvis anerkendelse ikke uden videre kan opnås, eller der i øvrigt er tvivl – med parternes indforståelse kan indhente retsgenetisk bevis, og at der, når resultatet heraf foreligger, er en betydeligt forbedret mulighed for en frivillig anerkendelse. Dermed blev rammerne for en uformel og hurtig afgørelse fastlagt.

3.1.3. Målsætningen

Formålet med at lade alle sager om separation og skilsmisse og om forældremyndighed begynde i statsforvaltningerne er at gennemføre et enstrengt og mere gennemskueligt system. Herved vil alle opgaver i forbindelse med separation, skilsmisse og forældremyndighed være samlet et sted, idet statsforvaltningerne – i dag statsamtene – i forvejen behandler alle sager om samvær, om størrelsen af ægtefællebidrag og om børnebidrag. Sagerne skal kun indbringes for retten, hvis der ikke under statsforvaltningens sagsbehandling og rådgivning kan opnås enighed mellem parterne om separation eller skilsmisse eller om forældremyndighed.

Reformen indebærer, at parterne i videst muligt omfang gennem øget rådgivning, mægling og bistand fra sagsbehandlerne og de børnesagkyndige i statsforvaltningen får en samlet løsning på de mange problemer, der opstår i familien ved en samlivsophævelse, eller som opstår senere. Dette gælder både spørgsmål om forældremyndighed, barnets bopæl, samværet samt betaling af børne- og ægtefællebidrag. Statsforvaltningen skal i særlig grad være opmærksom på at behandle spørgsmålene om forældremyndighed og samvær samlet.

Problemstillingerne på de to hovedområder – henholdsvis spørgsmål om opløsning af ægteskab og om forældremyndighed – er forskellige.

I sager, der omfatter børnene, kan forældrene overordnet opdeles i tre hovedgrupper. Den første består af